

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 531 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Luksemburga

**Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais
ziņojums**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Luksemburga

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums

1. IEVADS

2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu. Šī klauzula, kuru veido Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punkts, 6. panta 3. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. panta 3. punkts un Regulas (EK) Nr. 1467/97 3. panta 5. punkts un 5. panta 2. punkts, atvieglo budžeta politikas koordināciju nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā puda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes pakta paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

Dati, kurus Luksemburgas iestādes paziņoja 2020. gada 31. martā un kurus pēc tam apstiprināja Eurostat¹, liecina, ka vispārējās valdības bilance Luksemburgā 2019. gadā bija ar pārpalikumu 2,2 % no IKP, savukārt vispārējās valdības bruto parāds bija 22,1 % no IKP. Saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu Luksemburga 2020. gadā plāno deficītu 8,5 % no IKP, savukārt parāds sasniegtu 28,7 % no IKP.

2020. gadā plānotais deficīts pirmšķietami apliecina to, ka pastāv pārmērīgs budžeta deficīts, kas noteikts Stabilitātes un izaugsmes pakta.

Tāpēc Komisija, ņemot vērā iepriekš minēto, ir sagatavojusi šo ziņojumu, kurā analizēta Luksemburgas atbilstība Līgumā noteiktajam deficīta kritērijam. Parāda kritēriju var uzskatīt par izpildītu, jo parāda attiecība 2019. gadā ir zemāka par Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 60 % no IKP. Tajā ņemti vērā visi būtiskie faktori un ievērojamais ekonomikas satricinājums, kas saistīts ar Covid-19 pandēmiju.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fe7a-07764b0369f>.

1. tabula. Vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds (% no IKP)

	2016	2017	2018	2019	2020 COM	2021 COM
Vispārējās valdības bilance	1,8	1,3	3,1	2,2	-4,8	0,1
Vispārējās valdības bruto parāds	20,1	22,3	21,0	22,1	26,4	25,7

Avots: Eurostat, Komisijas 2020. gada pavasara prognoze.

2. DEFICĪTA KRITĒRIJS

Pamatojoties uz 2020. gada stabilitātes programmu, tiek plānots, ka Luksemburgas vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā sasniegs 8,5 % no IKP, kas pārsniedz Līgumā noteikto atsaucē vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai.

Plānotais Līguma atsaucē vērtības pārsniegums 2020. gadā ir ārkārtējs, jo tas ir nopietnas ekonomikas lejupslīdes rezultāts. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas ietekmi, Komisijas 2020. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2020. gadā samazināsies par 5,4 %.

Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, kurā paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2021. gadā samazināsies zem 3 % no IKP, plānotais Līgumā noteiktās atsaucē vērtības pārsniegums būtu īslaicīgs. Tomēr minētās prognozes ir saistītas ar ārkārtīgi lielu nenoteiktību.

Kopsummā 2020. gadā plānotais deficīts ir virs Līgumā noteiktās atsaucē vērtības – 3 % no IKP – un nav tuvu tai. Plānotais pārsniegums atbilstoši definīcijām Līgumā un Stabilitātes un izaugsmes paktā tiek uzskatīts par ārkārtēju, savukārt pārsnieguma būtība patlaban tiek uzskatīta par īslaicīgu. Tādējādi analīze liecina, ka budžeta deficīta kritērijs Līguma un Regulas (EK) Nr. 1467/97 izpratnē pirmšķietami nav izpildīts.

3. BŪTISKIE FAKTORI

Līguma 126. panta 3. punktā ir noteikts: ja kāda dalībvalsts neatbilst viena vai abu šo kritēriju izvirzītajām prasībām, Komisijai jā sagatavo ziņojums. Minētajā ziņojumā “ņem vērā arī to, vai valdības budžeta deficīts pārsniedz valdības investīciju izdevumus, kā arī ņem vērā visus citus būtiskus faktoros, tostarp dalībvalsts ekonomikas un budžeta stāvokli vidēji ilgā laikā”.

Minētie faktori ir sīkāk izskaidroti Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktā, kurā arī noteikts, ka nepieciešams pienācīgi ņemt vērā jebkurus citus faktoros, kurus attiecīgā dalībvalsts uzskata par būtiskiem, lai pilnībā novērtētu atbilstību deficīta un parāda kritērijiem, un par kuriem dalībvalsts paziņojusi Padomei un Komisijai.

Pašreizējā situācijā attiecībā uz 2020. gadu jāņem vērā vēl viens svarīgs faktors – Covid-19 pandēmijas ekonomiskā ietekme, kura ļoti nopietni ir skārusi budžeta situāciju un kuras dēļ perspektīva ir ārkārtīgi nenoteikta. Pandēmijas rezultātā ir arī iedarbināta vispārējā izņēmuma klauzula.

3.1. Covid-19 pandēmija

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi ievērojamu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir būtiska negatīva ietekme Eiropas Savienībā. Ietekme uz IKP pieaugumu būs atkarīga gan no pandēmijas ilguma, gan no pasākumiem, kas veikti valstu iestāžu un Eiropas un pasaules līmenī, lai palēninātu tās izplatību, aizsargātu ražošanas jaudas un atbalstītu kopējo pieprasījumu. Dalībvalstis jau ir pieņēmušas vai pieņem budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmu kapacitāti un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajām personām un nozarēm. Ir pieņemti arī būtiski likviditātes atbalsta pasākumi un citas garantijas. Ņemot vērā sīkāku informāciju, kompetentajām statistikas iestādēm ir jāpārbauda, vai minētajiem pasākumiem ir tūlītēja ietekme uz vispārējās valdības bilanci. Kopā ar saimnieciskās darbības samazināšanos minētie pasākumi veicinās krietni lielāku valdības budžeta deficīta un parāda veidošanos.

3.2. Ekonomikas stāvoklis vidējā termiņā

Saimnieciskā darbība 2019. gadā pieauga par 2,3 %, kas bija mazāk nekā iepriekšējā gadā. Pirms pandēmijas uzliesmojuma vēl bija sagaidāms, ka IKP 2020. gadā pieaugs par 2,7 %. Tomēr pēc pandēmijas uzliesmojuma un veselības aizsardzības pasākumiem, kas tika pieņemti, lai apturētu vīrusa izplatību, daudzu ekonomikas nozaru darbība ir apstājusies, savukārt citas darbojas ar daudz mazāku jaudu. Tiek prognozēts, ka saimnieciskā darbība 2020. gadā strauji samazināsies. Tas ir mīkstināošs faktors novērtējumā par Luksemburgas atbilstību deficīta kritērijam 2020. gadā.

Turklāt nenoteiktība par Covid-19 pandēmijas ilgumu un tās ekonomisko ietekmi rada ārkārtīgu nenoteiktību par īstermiņa makroekonomisko perspektīvu. Saimnieciskās darbības attīstība Luksemburgā kā mazā atvērtā ekonomikā lielā mērā būs atkarīga no tās galveno tirdzniecības partneru ekonomikas snieguma. Turklāt ekonomikas lielā atkarība no finanšu sektora, kas veido lielu daļu no IKP, vairo nenoteiktību par samazinājuma apmēru, jo šo nenoteiktību rada arī finanšu tirgu lielais svārstīgums.

3.3. Budžeta stāvoklis vidējā termiņā

Pamatojoties uz izpildes datiem un Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, Luksemburga 2019. gadā pārsniedza savu vidēja termiņa budžeta mērķi.

Luksemburgas 2020. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka publiskās finanses būtiski pasliktināsies – no pārpalikuma 2,2 % no IKP 2019. gadā līdz deficītam 8,5 % no IKP 2020. gadā Covid-19 pandēmijas dēļ. Valdība ir pieņēmusi visaptverošu atbalsta paketi 5,5 % no IKP apmērā, ko veido nodarbinātības saglabāšanas pasākumi, atbalsts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem un papildu izdevumi veselības aprūpei. Šī summa 5,5 % apmērā no IKP ietver arī atmaksājamus aizdevumus un daļu nodokļu atlikšanas pasākumu attiecībā uz tiešajiem nodokļiem, kam saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju būtu tieša ietekme uz budžetu. Deficīts atspoguļo arī ieņēmumu puses paredzamo kritumu, kas galvenokārt pamatojams ar netiešo un arī tiešo nodokļu samazinājumu. Vidēja termiņa fiskālā perspektīva joprojām ir ļoti nenoteikta.

3.4. Citi faktori, ko norādījusi dalībvalsts

Luksemburgas iestādes 2020. gada 11. maijā nosūtīja vēstuli ar būtiskajiem faktoriem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1467/97 2. panta 3. punktu. Iepriekšējās iedaļās sniegtā analīze

jau lielā mērā apraksta galvenos iestāžu norādītos faktorus. Savā vēstulē Luksemburgas iestādes uzsvēra, ka to budžeta prognožu pamatā ir ļoti piesardzīgi pieņēmumi gan attiecībā uz ieņēmumiem, gan izdevumiem. Lai ņemtu vērā augsto nenoteiktības pakāpi, ieņēmumu prognozēs ir izmantots mazāks elastīgums nekā parasti.

4. SECINĀJUMI

Saskaņā ar stabilitātes programmu tiek plānots, ka Luksemburgas vispārējās valdības budžeta deficīts 2020. gadā sasniegs 8,5 % no IKP, kas pārsniedz Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP – un nav tuvu tai. Plānoto atsauces vērtības pārsniegumu uzskata par ārkārtēju un patlaban – par īslaicīgu.

Saskaņā ar Līgumu un Stabilitātes un izaugsmes paktu šajā ziņojumā tika izskatīti arī būtiskie faktori.

Kopumā, tā kā plānotais deficīts ievērojami pārsniedz 3 % no IKP un ņemot vērā visus būtiskos faktorus, analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais budžeta deficīta kritērijs nav izpildīts.